

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 22 października 2026 r.

Poz. 1030

UCHWAŁA SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 13 października 2026 r.

w 120. rocznicę śmierci ks. dr. Jana Dzierżona

W 2026 roku przypada 120. rocznica śmierci ks. dr. Jana Dzierżona – wybitnego kapłana, uczonego, badacza przyrody, pioniera nowoczesnego pszczelarstwa oraz jednego z najwybitniejszych przedstawicieli światowej nauki XIX wieku.

Jan Dzierżon urodził się 16 stycznia 1811 roku w Łowkowicach koło Kluczborka na Górnym Śląsku, znajdującym się wówczas w granicach Królestwa Prus. Przyszedł na świat w polskiej rodzinie i pierwsze nauki pobierał w miejscowej szkole parafialnej, gdzie językiem nauczania był język polski. Kształcił się w Byczynie oraz we Wrocławiu, gdzie ukończył studia teologiczne i przyjął święcenia kapłańskie. Przez ponad trzydzieści lat pełnił posługę proboszcza parafii św. Krzyża w Karłowicach, łącząc obowiązki duszpasterza z niezwykle intensywną działalnością naukową.

Ks. dr Jan Dzierżon jest powszechnie uznawany za ojca współczesnego pszczelarstwa. W literaturze naukowej i środowisku pszczelarskim określany jest mianem „Kopernika ula”. Skonstruowany przez niego ul z ruchomą zabudową umożliwił prowadzenie obserwacji rodzin pszczoł bez ich niszczenia, znacząco zwiększył efektywność hodowli oraz zapoczątkował rozwój nowoczesnych uli stosowanych na całym świecie. Jego rozwiązania zrewolucjonizowały pszczelarstwo, wyznaczając kierunek rozwoju dla kolejnych pokoleń pszczelarzy.

Największym osiągnięciem ks. dr. Jana Dzierżona było odkrycie zjawiska partenogenezy u pszczoł. Zostało ono uznane za jedno z największych osiągnięć biologii XIX wieku, przynosząc mu światową sławę oraz zapewniając trwałe miejsce w historii nauki.

Za swoje osiągnięcia został uhonorowany licznymi odznaczeniami oraz wyróżnieniami naukowymi. Był członkiem wielu europejskich towarzystw naukowych, otrzymał doktorat honorowy Uniwersytetu Ludwika Maksymiliana w Monachium, a jego dorobek zyskał uznanie najwybitniejszych uczonych epoki. Do dziś pozostaje jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci w historii światowego pszczelarstwa.

Sam Jan Dzierżon podkreślał swoje górnośląskie i polskie korzenie, twierdząc, że jest Polakiem z urodzenia, gdyż na Górnym Śląsku mówi się po polsku, natomiast z wychowania – Niemcem. Jednak – jak dodawał – nauka nie zna granic ani narodowości. Słowa te najlepiej oddają jego przekonanie, że wiedza, prawda i służba człowiekowi powinny jednoczyć ludzi ponad wszelkimi podziałami.

Współcześnie, wobec zagrożeń dla populacji owadów zapylających oraz wyzwań związanych z ochroną środowiska i bezpieczeństwem żywnościowym, dorobek ks. dr. Jana Dzierżona nabiera szczególnego znaczenia. Pszczoły odgrywają fundamentalną rolę w zachowaniu bioróżnorodności i produkcji żywności, a troska o ich ochronę jest wspólną odpowiedzialnością całego społeczeństwa.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej wyraża uznanie dla osiągnięć ks. dr. Jana Dzierżona dla współczesnego pszczelarstwa. Jego dorobek stanowi bardzo znaczący wkład w rozwój światowej nauki, rolnictwa, ochrony środowiska i dziedzictwa cywilizacyjnego.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *M. Kidawa-Błońska*